

CURIERUL ORTODOX

PUBLICAȚIE A DEPARTAMENTULUI DE CATEHIZARE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT RELIGIOS, MISIONARISM, ACTIVITATE ANTISECTARĂ ȘI ANTISCHISMATICĂ A BISERICII ORTODOXE DIN MOLDOVA

Apare din 1995

Nr. 1-8 (79-87), ianuarie - aprilie 1999

Prețul 65 bani.

HRISTOS A ÎNVIAT!

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI IISUS HRISTOS

CU BUNĂVOINȚA LUI DUMNEZEU VLADIMIR, MITROPOLITUL CHIȘINĂULUI ȘI ÎNTREGII MOLDOVE PS EPISCOPI, PC PROTOPOPI, PC PREOȚI ȘI DIACONI, CINULUI MONAȘIAL ȘI TUTUROR BINECREDINȚOȘILOR CRĂȘTINI DIN DE DUMNEZEU, PĂZITĂ BISERICA ORTODOXĂ DIN MOLDOVA

HRISTOS A ÎNVIAT! IUBIȚI CRĂȘTINI,

Aflându-ne în preajma sărbătorii a 2000 de ani de la Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, fiecare din noi simțim astăzi o deosebită bucurie duhovnicească, prăznuind ziua plină de lumină a Învierii Domnului. Pentru că minunea Învierii Domnului este izvorul nesecat de viață, de bucurie, de pace, de lumină.

Primele cuvinte care sunt rostite în noaptea sfântă a Învierii Domnului, înainte de a începe slujba Învierii, sunt: «Veniți de luați lumina!» Creștinii se grăbesc atunci să-și aprindă lumânările de la lumânarea preotului, purtătoare de lumină de la candela de pe Sfânta Masă. Chemarea aceasta și aprinderea lumânărilor închipuiesc legătura noastră cu Hristos Cel Înviat și dorința noastră de a trăi împreună cu El în lumina învățurii Sale dumnezeiești.

Asemănarea Mântuitorului cu lumina o găsim încă la prorocii Vechiului Testament: «Te voi face Lumina popoarelor, ca să duci mântuirea Mea până la marginile pământului!» (Isaia 49,6), proroceste despre Mântuitor prorocul Isaia, iar despre Învierea Lui ne spune: «Luminează-te, luminează-te, Ierusalime, că vine lumina Ta, și slava Domnului peste tine a răsărit!» (Isaia 60,1). Și psalmistul David ne vorbește despre lumina venită de la Dumnezeu: «S-a însemnat peste noi lumina feței Tale, Doamne» (Ps. 4,6).

Astfel, prin întruparea Sa, Fiul lui Dumnezeu a adus lumina cunoașterii de Dumnezeu care a risipit întunericul închinării la idoli. Sfinții părinți au exprimat această aducere a luminii prin troparul: «Nașterea Ta, Hristoase Dumnezeule, răsărit-a lumii lumina cunoașterii...», precum și prin simbolul credinței: «Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat...». Iar dreptul Simeon, luând în brațe Pruncul Iisus, adus la 40 de zile după naștere la biserică după rânduiala Legii Vechi, a mărturisit despre El: «Lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel» (Luca 2,32).

Însuși Mântuitorul a spus despre Sine: «Eu sunt Lumina lumii, cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții» (Ioan 8,12), și «Eu Lumină am venit în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână în întuneric» (Ioan 12,46).

Sfânta Evanghelie ne vorbește despre minuni, prin care Mântuitorul a dăruit vedere orbilor (Matei 9, 27-30; Ioan 9, 1-7). Fără îndoială, bucuria celor ce au primit vederea ochilor a fost de nedescris. Însă Mântuitorul a venit în lume nu numai pentru cei ce au fost contemporani Lui și s-au bucurat de tămăduire trupească. El a venit ca să aducă lumina învățurii Sale, care ne va lumina până la sfârșitul veacului. El S-a întrupat, S-a răstignit și a înviat ca să ne scoată din întunericul păcatului și să călăuzească viața noastră, a celor ce cred în El, spre lumina vieții veșnice. «Credeti în Lumină, ca să fiți fii ai Luminii» (Ioan 12,36), a rostit Iisus înainte de patimile Sale și pentru noi, cei ce credem în El și în mântuirea sufletelor noastre.

CUVÂNT CĂTRE CITITORI

AL PS EPISCOP
DORIMEDONT -

PREȘEDINTE AL DEPARTAMENTULUI DE CATEHIZARE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT RELIGIOS, MISIONARISM, ACTIVITATE ANTISECTARĂ ȘI ANTISCHISMATICĂ

«Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura» (Mc.16,15)

Hristos a înviat!

IUBIȚI ÎNTRU HRISTOS FRAȚI ȘI SURORI! DRAGI CITITORI!

Din cauza diferitelor greutăți ale vremii în care trăim, publicația "Curierul Ortodox" a fost nevoită să-și întrerupă apariția în primele luni ale anului 1999. Dar, cu ajutorul lui Dumnezeu, nădăjdum să preluăm din nou publicarea ziarului — de această dată ca organ de presă al Departamentului de Catehizare și Învățământ Religios, Misionarism, activitate Antisectară și Antischismatică a Bisericii Ortodoxe din Moldova.

La început ziarul va apare o singură dată pe lună, pe 8 pagini (spre deosebire de 4 pagini în ultimele numere ale anului trecut), unde vom prelua unele teme promovate anterior ca, de exemplu, "Mărturisirea de credință a Bisericii Răsăritene Ortodoxe" a Sf. Irh Petru Movilă, ciclul de lecții pentru programul preuniversitar de studiere a religiei în școală, etc.

Cu binecuvântarea ÎPS Mitropolit Vladimir, dorim să vedem publicația "Curierul Ortodox" un ziar de promovare a valorilor creștine, a curăției Ortodoxiei, întemeiată pe Sfânta Tradiție și pe Sfânta Scriptură, pe învățătura Sfinților Părinți ai Bisericii și a Sfințelor Șapte Sinoade Ecumenice, precum și pe izvorul nesecat al istoriei ortodoxe a neamului nostru, a Întregii Ortodoxii, fără de care nu am putea fi întregi, nici deplini.

Pe paginile ziarului vom căuta să informăm cititorii cât mai operativ și multilateral asupra curentelor și învățăturilor pseudocreștine și neopăgâne ce ne amenință tot mai mult în ziua de azi, precum și asupra evenimentelor de ultimă oră din viața Bisericii Ortodoxe din țară și de pretutindeni, a activității misionare a Bisericii Ortodoxe la noi și peste hotare.

Nădăjdum întru Domnul, că va fi introdusă și disciplina "religia" în sistemul de învățământ preuniversitar din Republica Moldova, astfel ca publicația "Curierul Ortodox" să fie și un ziar metodico-didactic pentru cadrele pedagogice din domeniu, precum și pentru cele din învățământul teologic.

**PARTIDUL FORȚELOR DEMOCRATICE Dlul Președinte Valeriu MATEI;
CONVENȚIA DEMOCRATICĂ DIN MOLDOVA Dlul Președinte Mircea SNEGUR;
FRONTUL POPULAR CREȘTIN DEMOCRAT Dlul Președinte Iurie ROȘCA;
PARTIDUL COMUNIȘTILOR DIN MOLDOVA Dlul prim-secretar Vladimir VORONIN;
BLOCUL PENTRU O MOLDOVĂ DEMOCRATICĂ ȘI PROSPERĂ Dlul Președinte Dumitru DIACOV**

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe din Moldova, la ședința sa din 18 martie 1999, a examinat actuala inițiativă legislativă a unor deputați în vederea predării religiei în școală, inițiativă care continuă eforturile Bisericii de mai mulți ani, a adoptat o Scrisoare Deschisă în această privință către fracțiunile parlamentare din Legislativ.

*Expediem alăturat textul Scrisorii Deschise și solicităm sprijinul fracțiunii Dvs. în promovarea inițiativelor respective.
Cu stimă,*

VLADIMIR,

Mitropolitul Chișinăului și al întregii Moldove.

**SCRISOARE DESCHISĂ A SINODULUI BISERICII ORTODOXE
DIN MOLDOVA CĂTRE FRACȚIUNILE PARLAMENTARE
DIN LEGISLATIVUL REPUBLICII MOLDOVA
"CU PRIVIRE LA INTRODUCEREA ÎN PROGRAMUL
DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR A DISCIPLINEI "RELIGIA"**

Domnilor deputați — reprezentanți ai fracțiunilor parlamentare din Forul Legislativ Suprem al Republicii Moldova,

Trei ani s-au scurs de la Apelul Bisericii Ortodoxe de a crea o bază morală solidă de educare a tinerei generații a țării prin metode și tradiții deja verificate prin secole: de a educa buni creștini și, prin urmare, buni cetățeni.

Am mai menționat în repetate rânduri și cu diferite ocazii în acest răstimp, că 3 sunt factorii de bază care formează o personalitate: Biserica, Familia și Școala.

— **La Biserică** omul vine, fără deosebire de vârstă, ca "să asculte învățătură" despre "veșnicile adevăruri" a "vechilor cazanii" (cum cântă și Domniile voastre, când onorați Imnul de Stat în Parlament).

— **În Familie** (care este și ea o mică biserică, o trinitate a iubirii între tată-mamă-copii; părinți-copii-nepoți) se dau "cei 7 ani de-acasă", atât de necesari pentru temelia unei personalități, a unui viitor cetățean.

— **În Școală** viitorul cetățean se instruește întru cele necesare pentru o viitoare specialitate, profesie, indeletnicire. Dar procesul instructiv nu cuprinde întreaga gamă

de formare a personalității. Mai e nevoie să învețe ce e bine și ce e rău, ca mai apoi să decidă cum va folosi cunoștințele obținute: va folosi energia nucleară, de exemplu, pentru a inventa bombe de distrugere, sau pentru a crea centrale electrice ce vor da căldură și lumină. Prin urmare, e nevoie nu doar de **instruire**, ci și de o autentică **Educare**, care poate fi realizată nu în baza unor valori temporare, schimbătoare și fragile, ci în baza valorilor eterne, optimiste, pline de responsabilitate, propuse doar de Biserică.

Dar, deoarece programele de învățământ noi sunt o prerogativă doar a Statului, e necesar ca Statul să adopte legi care ar corespunde doleanțelor contribuabililor la bugetul de Stat, deci, și la bugetul Ministerului Învățământului. Tot acești plătitori la buget sunt în marea lor majoritate, în Republica Moldova (mai mult de 90%), ortodocși și tot ei sunt și alegători, care își pot spune cuvântul.

Poporul e obosit de creșterea vertiginoasă a criminalității, de degradare morală, de pseudovalori, de "sălbătăcire" a tinerilor, de narcomanie. Iată însă că au trecut 3 ani și glasul Bisericii nu e auzit. Parlamentul vechi a refuzat categoric să acorde atenție problemei date. Și-a cules roadele...

Dar se știe că Biserica poporului nostru e mai veche decât Statul cu multe sute de ani. Nu poate fi negat nici faptul, că epocile de maximă strălucire în istoria noastră sunt lega-

te de numele domnitorilor iubitori de Dumnezeu: epoca lui Alexandru cel Bun — perioadă de 32 de ani de liniște și prosperare; domnia de 47 de ani a Sf. Ștefan cel Mare — epocă de glorie și înflorire a culturii, de mare prestigiu în Europa și în lume; epoca lui Vasile Lupu și a Mitropolitului Varlaam — perioadă de aur a

SINODUL BISERICII ORTODOXE DIN MOLDOVA

IPS VLADIMIR

Mitropolitul Chișinăului și al întregii Moldove

PS IUSTINIAN

Episcop de Tiraspol și Dubăsari

PS ANATOLIE

Episcop de Cahul și Căușeni

PS DORIMEDONT

Episcop de Edineț și Briceni

unei fructuoase activități edificare și culturale. Sunt fapte de netăgăduit... Am putea crește și astăzi asemenea cetățeni, doar dacă am ști să învățăm din istorie. * * *

La 29 decembrie 1995, prin Decretul prezidențial Nr.451, emis de către dl ex-Președinte al Republicii Moldova Mircea Snegur, a fost creată o Comisie mixtă a Bisericii Ortodoxe din Moldova și a Ministerului Învățământului pentru a elabora propuneri în vederea unor modificări la Legea Învățământului și Legea despre Culte.

La 26 iulie 1999 se implinesc 3 ani de când dl M. Snegur a depus propunerile Comisiei mixte la Parlament pentru dezbateri. Dar Documentul rămâne ignorat până în ziua de azi. Ne întrebăm: Oare câți ani vor mai trece ca să fim auziți? Cât timp tineretul va fi părăsit în haosul pseudovalorilor carnale de violență și desfrânare, ce îl copleșește de pe ecrane și din chioșcuri? Vrem bătrânețe fericită? Dar nu

o zidim. Vor crește indicii economici? Dar cine va profita? Indivizi ce nu știu să ierte, care nu cunosc noțiunea de "păcat", supermani ce îi disprețuiesc pe cei mai slabi ca ei? E cazul să ne gândim la ziua de mâine și să ne alarmăm cât mai e timp.

Biserica nu e doar ierarhia și clerul. Biserica e și întreg poporul cel botezat creștin. Avem mii de semnături, sute de scrisori, știm că majoritatea îndurerată cu adevărat vrea să salveze generațiile ce vin și credem că ar fi deja timpul și cazul să nu ignorăm această doleanță.

Am mai menționat că nu atentăm la drepturile minorităților religioase. Obligatoriu pentru elev disciplina "religia" va fi doar în cazul când părinții sau tutorii legali nu vor depune cerere ca copilul lor să nu frecventeze lecțiile respective și programul prevăzut. **Elevii de alte confesiuni decât cea tradițional-istorică majoritară ortodoxă pentru țara noastră, cei din minoritățile religioase vor veni cu nota primită la școlile lor confesionale, notă ce va fi inclusă în catalog la disciplina "religia", astfel ca să nu li se încalce cu nimic libertatea conștiinței și ca toți elevii, de orice confesiune ar fi, să se bucure de condiții absolute egale în ce privește formarea notelor generale.** Criteriul de bază în cadrul învățământului preuniversitar va fi doar decizia liberă a părinților sau tutorilor legali.

Am mai veni cu rugămintea ca elevii să aibă două zile libere pe săptămână, pentru a putea

comunica mai mult cu părinții, bunicii în ramiiie — iucru foarte mult apreciat de canoanele pedagogice, dar să aibă și o zi de liniște și refacere sufletească, care de sute de ani este Sfânta Duminiică (Dominus dei — Ziua Domnului).

Actualmente copiii sunt epuizați de programul supraîncărcat și nu mai rămâne timp pentru **Educație**, ci doar pentru instruire. Dorim ca copiii noștri să fie multilateral instruiți, dar să nu creștem în loc de copii... "computatoarele" vii, ci oameni

care vor știe să domine computatoarele pentru binele semenilor lor și, deci, pentru binele țării.

Ne adresăm liderilor politici personal și fracțiunilor politice din Parlament. Trei ani e un termen mult prea lung de așteptare. Cunoaștem atitudinea pozitivă a unora dintre Dumneavoastră și aceasta însuși poporului credincios speranță că avem mulți oameni înțelepți și iubitori de țară și popor, dar... așteptăm și fapte.

Rămânem în speranță că Parlamentul va lua în dezbateră Documentul depus la 26.07.1996 cât mai curând.

Domnul să Vă lumineze întru adoptarea unei hotărâri înțelepte.

*Președintele Sfântului Sinod
al Bisericii Ortodoxe din Moldova
VLADIMIR, Mitropolitul Chișinăului
și al întregii Moldove*

19.03.1999

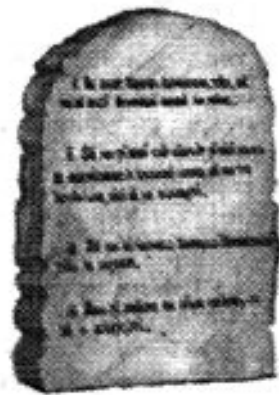

RELIGIA ÎN ȘCOALĂ

CUM SĂ-I ÎNVĂȚĂM PE COPII RELIGIA (GL.III)

LECȚIA XV

SĂ-L IUBIM PE DUMNEZEU

Primele patru porunci le arată oamenilor cum trebuie să-L iubească și să-L cinstească pe Dumnezeu.

În prima poruncă: **"Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, să nu ai alți dumnezei afară de Mine"**, se afirmă că nu există decât un singur Dumnezeu, pe Care toți oamenii sunt dator să-L cinstească. Zeii popoarelor din vechime sunt dumnezei falși, născociți de mintea omenească.

Cea de-a doua poruncă: **"Să nu-ți faci chip cioplit și nici un fel de asemănare a vrăunul lucruri, să nu te închini lor, nici să le slujești"**, este în strânsă legătură cu prima poruncă. Oamenii cei de demult, care L-au uitat pe Dumnezeu cel adevărat, au început să se închine la soare, la lună, la stele, la munți, la ape, la pietre și la alte lucruri din natură. Făcându-și statui și chipuri din lemn, metal sau

piatră, ei slujeau aceluiași și le numeau dumnezei lor. Porunca a doua interzice închinarea și slujirea la idoli în locul lui Dumnezeu.

Icoanele din bisericile și casele creștinilor nu sunt idoli. Creștinii nu consideră icoanele dumnezei și nu se închină lor în locul Dumnezeului Celui adevărat. Ei nu se închină materialului și vopselelor din care sunt făcute icoanele, ci lui Dumnezeu care este prezentat pe ele. Icoanele sunt ca niște ferestre prin care oamenii privesc spre cer. Creștinii păstrează icoanele la loc de cinste în casele lor, împreună cu fotografiile celor dragi, de care doresc să-și aducă aminte în toată vremea. Ele ne îndreaptă spre Dumnezeu, ne apropie de Hristos și de Sfinți.

Dumnezeu îl iubește pe cei ce-L slujesc și l se închină, cinstindu-L și sărutându-l chipul de pe icoane.

Prin porunca a treia: **"Să nu lei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert"**, li se cere oamenilor să nu facă glume pe seama lui Dumnezeu, să nu injure și să nu-și bată joc de Părintele și Creatorul lumii întregi.

În porunca a patra: **"Adu-ți aminte de ziua odihnii, ca să o sfințești"**, Dumnezeu cere respectarea zilei de odihnă în fiecare săptămână, în ziua a șap-

tea. Înaintea venirii lui Hristos în lume, poporul evreu sărbătorea sămbăta în amintirea ieșirii lor din robia egipteană. După învierea lui Hristos, ziua de odihnă a creștinilor este Duminica, pentru că în această zi a înviat Domnul din mormânt și i-a scos pe oameni din robia păcatului și a morții.

ÎNTREBĂRI:

1. Despre a cui cinste se vorbește în primele patru porunci?
2. Ce înțelegeți prin fiecare dintre cele patru porunci?
3. Care este deosebirea între idoli și icoane?
4. Pe cine cinstesc creștinii când sărută icoanele?
5. De ce cinstesc creștinii ziua de Duminică?

CUVÂNT DIN SFÂNTA SCRIPTURĂ:

"Fericit este poporul acela care are pe Domnul ca Dumnezeu al Său" (Psalmul 143, 15).

De învățat:

Cântarea liturgică: "Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos. Mântuiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce ai înviat din morți, pe noi cei ce-ți cântăm: Aliluia!"

LECȚIA XVI

SĂ-L IUBIM PE APROAPELE NOSTRU

Ultimile șase porunci cuprind datorile omului față de aproapele său.

Prin porunca a cincea: **"Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta"**, se cere respectarea cu sfințenie a părinților. Prin darul lui Dumnezeu, ei au adus pe lume pe copiii lor. I-au crescut și i-au hrănit, le-au purtat de grijă și i-au învățat lucrurile cele bune și folositoare. Copiii care-și cinstesc părinții împlinesc porunca sfântă, iar Dumnezeu revărsa peste ei binecuvântarea Sa.

Porunca a șasea: **"Să nu ucizi"**, oprește crima sau omuciderea. Viața vine de la Dumnezeu, Care o dă fiecărui om ce se naște în lume. Viața este un dar de la Dumnezeu. Sinuciderea, precum și uciderea propriilor copii sau a altor oameni este un păcat foarte mare. Creștinii iubesc viața și o respectă, pentru că-L iubesc pe Dumnezeu, Cel ce este Izvorul vieții.

Porunca a șaptea: **"Să nu fi desfrânat"**, oprește legăturile păcătoase, din afara căsătoriei. Dumnezeu dorește ca bărbatul și femeia să se unească prin taina nunții, să întemeieze o familie, să se iubească, să se ajute și să nască copii. Orice legătură trupească în afara familiei este urăciune înaintea lui Dumnezeu.

Prin porunca a opta: **"Să nu furi"**, Dumnezeu le cere oamenilor să nu ia nimic din bunurile altora, ci să se folosească doar de rodul muncii lor. Dumne-

zeu veghează neîncetat asupra lumii și vede pe tot omul și faptele lui. Când cineva fură chiar dacă nu-l vede nimeni, îl vede Dumnezeu. Furtul este un păcat mare.

Porunca a noua: **"Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău"**, interzice minciuna și calomnia. Oamenii sunt dator să spună adevărul în orice împrejurare. Vorbele mincinoase sau mărturia falsă poate cauza moartea aproapelui care este nevinovat. Dumnezeu urăște pe cei ce mint, mărturisesc strâmb sau răspândesc zvonuri urâte și neadevărate despre alții.

Prin porunca a zecea: **"Să nu dorești nimic din câte are aproapele tău"**, Dumnezeu cere oamenilor să se mulțumească fiecare cu rodul muncii lui și să nu râvnească la familia, soțul, soția sau bunurile altuia. Dorința de câștig necinstit, ura și invidia sunt păcate grele și urâte înaintea lui Dumnezeu.

Mântuitorul nostru Iisus Hristos, referindu-se la

cele zece porunci, le-a rezumat și le-a împărțit în două, zicând: "Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. În aceste două porunci se cuprinde toată Legea și prorocii".

ÎNTREBĂRI:

1. Ce fel de datorii se cuprind în ultimele șase porunci?
2. Ce înțelegeți prin fiecare din ultimele șase porunci?
3. Cum a împărțit Mântuitorul Iisus Hristos cele zece porunci?
4. Ce a spus Mântuitorul Iisus Hristos că se cuprinde în cele zece porunci?

CUVÂNT DIN SFÂNTA SCRIPTURĂ:

"Toate câte voiți să vă faceți vouă oamenii asemenea și voi faceți lor" (Matei 7, 12).

Cuvinte noi:

a se sinucide — a-și lua singur viața, a se omori;
a calomnia — a vorbi de rău pe cineva, fără să fie adevărat.

LECȚIA XVII

ÎNVIEREA DOMNULUI

După moartea pe cruce și punerea trupului Său în mormânt, Domnul nostru Iisus Hristos S-a coborât cu sufletul la iad și, sfărâmandu-i incuietorile, a biruit moartea și a eliberat pe Adam și pe Eva, împreună cu toți dreptii Vechiului Testament.

Duminică, în cea de a treia zi de la punerea Sa în mormânt, în revărsatul zorilor, s-a făcut cutremur mare. Iisus învase și ieșise din mormânt. Iar ingerul Domnului, coborând din cer, a prăvălit piatra de la ușa mormântului și a șezut deasupra ei. Înfașurarea lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada. De frica lui, cei care îl păzeau s-au cutremurat și s-au făcut ca morți.

În aceeași zi, dis-de-dimineată, Maria Magdalena, împreună cu alte femei credincioase au venit la mormânt cu miresme, ca să-l ungă trupul lui Iisus, cum era obiceiul la iudei. Și pe drum se întrebau cine le va prăvăli piatra, pentru că era foarte mare. Când au ajuns acolo, piatra fiind răsturnată, au intrat în mormânt și au văzut un tânăr îmbrăcat în vestmânt alb, care le-a spus: "Nu vă înspăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde a fost pus". Și le-a trimis ca să spună despre acestea ucenicilor Săi.

Maria Magdalena a alergat la Petru și la Ioan, ucenicii lui Iisus, și le-a spus: "Au luat pe Domnul din mormânt și nu știu unde L-au pus". Și venind ei în mare grabă, au găsit în mormânt doar giulgiurile și mahrama cu care fusese înfășurat trupul lui Iisus.

În urma lor, Maria Magdalena s-a reîntors la mormânt și s-a întâlnit cu Iisus cel înviat. Întâmpinând și pe celelalte femei mironosițe, Iisus le-a zis: "Nu vă temeți! Duceți-vă și vestiți fraților Mei ca să meargă în Galileea, și acolo Mă vor vedea". Iar ele au făcut precum le poruncise Domnul.

Cei care au stat de pază la mormânt au alergat degrabă în cetate și au spus arhierilor cele ce se întâmplaseră. Iar aceia le-au dat bani mulți și le-au

poruncit: "Spuneți că ucenicii Lui, venind noaptea, L-au furat, pe când noi dormeam". Iar ei, luând arginții, au făcut precum au fost învățați. Și s-a răspândit cuvântul acesta între iudei până în ziua de azi.

După aceea, Iisus S-a arătat de mai multe ori Apostolilor Săi și altora dintre cei care îl cunoscuseră și i-a incredințat de Învierea și dumnezeirea Sa. Astfel, vestea Învierii Domnului s-a răspândit în Ierusalim și peste tot pământul.

Învierea Domnului se sărbătorește în fiecare an la o săptămână după Florii. Această sărbătoare se mai numește și Sfintele Paști.

În noaptea de Înviere multime mare de popor vine la biserică. Fiecare credincios poartă în mână o lumânare, pe care o va aprinde din lumina pe care preotul o va aduce de pe masa Sfântului Altar. Această lumânare este simbolul Învierii, al biruinței vieții asupra morții și a luminii lui Hristos asupra întunerului păcatului.

La sfârșitul slujbei, preotul împarte tuturor sfințele paști, adică pâine sfințită, stropită cu vin și cu aghiasmă.

După tradiție, în familiile creștine se mănâncă la Paști carne de miel și se ciocnesc ouă roșii. Mielul

simbolizează pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care S-a jertfit pentru păcatele lumii și a murit ca un miel nevinovat. Ouăle simbolizează mormântul purtător de viață al Domnului nostru Iisus Hristos, care s-a deschis la Învierea Sa din morți. De aceea, când se sparg ouăle prin ciocnire, creștinii spun: "Hristos a înviat! Adevărat a înviat!" Iar culoarea roșie simbolizează Sângele Domnului care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii.

În timpul noaptea de Înviere, creștinii ortodocși se vor saluta în orice împrejurare, zicând unii către alții: "Hristos a înviat!" și răspunzând "Adevărat a înviat!"

Învierea Domnului este cea mai mare sărbătoare creștină.

ÎNTREBĂRI:

1. Unde a mers Iisus cu duhul după moartea pe cruce și punerea trupului Său în mormânt și ce a făcut acolo?
2. Când și cum a avut loc Învierea Domnului?
3. Cine sunt femeile mironosițe și pentru ce au venit ele la mormânt?
4. Ce s-a întâmplat și ce au văzut când au ajuns ele la mormânt?
5. Cine au fost primii vestiți ai Învierii lui Hristos?
6. Cum se mai numește sărbătoarea Învierii Domnului?
7. Cum sărbătorește creștinii ortodocși Sfintele Paști și care este semnificația lumânării din noaptea Învierii?
8. Care sunt semnificațiile mielului și ale ouălor de Paști?

De învățat:

Troparul Învierii.

Preot Dr. Ioan SAUCA, Manual de religie, cl. III, București, 1993.

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI IISUS HRISTOS

Viața noastră pământească este neîncetat călăuzită de lumina Învierii lui Hristos. El este pururea înaintea noastră, ne luminează gândurile, simțirile și faptele.

DRAGII MEI,

Am stărunit să vorbesc despre Lumina pe care o revărsă neîncetat, de aproape 2000 de ani, evenimentul Învierii Domnului nostru Iisus Hristos anume pentru faptul că astăzi numai această lumină ne poate scoate din bezna greutăților în care a nimerit societatea noastră.

Rog Bunul Dumnezeu să binecuvânteze cu Lumina Învierii Sale toată suflarea creștinească din cuprinsul Mitropoliei noastre și să măntuiască sufletele noastre.

Doresc ca Lumina Învierii să aducă în fiecare familie liniște, pace, dragoste și sporire în săvârșirea faptelor bune.

Hristos cel înviat să lumineze cugetele conducătorilor țării pentru o mai bună dirijare a tărului nostru stat, Republica Moldova, pentru consolidarea unității creștinești în societate și în Biserică.

HRISTOS A ÎNVIAT! ADEVĂRAT A ÎNVIAT!

*Cu arhieresti binecuvântări, + VLADIMIR,
Mitropolit al Chișinăului și întregii Moldove.*

ÎNVIEREA DOMNULUI, Chișinău, 1999.

CUVÂNT CĂTRE CITITORI

(Inceputul în pag.1)

Vom purta un dialog viu cu cititorii și cu cadrele didactice, iar Departamentul, al cărui organ de presă este, va deveni un veritabil centru metodic republican, având cu timpul filiale și în județele țării, dotate cu materialele didactice necesare: manuale, publicații, casete audio și video, etc. Nădărdim întru Domnul să putem deschide pe parcurs puncte de difuzare a literaturii creștine ortodoxe în instituțiile de învățământ superior din Moldova sau în preajma lor, pentru tineretul căutător și însetat de autentice valori spirituale.

Sperăm la colaborarea fructuoasă cu Asociația Studenților Ortodocși din Moldova, cu Asociația Femeilor Ortodoxe, precum și cu alte mișcări ortodoxe ce au ca scop susținerea Bisericii în lucrarea ei de mântuire a neamului omenesc.

Preconizăm să organizăm seminare, conferințe, mese runde în localitățile Moldovei în vederea aprofundării procesului de catehizare a enoriașilor și a tuturor celor ce aspiră spre Ortodoxie.

Se vor organiza și conferințe semestriale, sau cel puțin anuale, eparhiale sau județene pentru slujitorii bisericești pe care le vedem extrem de necesare.

În toate aceste porniri sperăm să vă avem alături, iubii părinți protopopi, parohi, clerici, viețuitori ai mănăstirilor profesori și elevi ai școlilor teologice și enoriași, iar publicația "Curierul Ortodox" să ne fie o adevărată punte de dialog și împărtășire a durerilor și bucuriilor noastre și o pavăză contra tuturor învățăturilor pierzătoare de suflet.

În încheiere, iubii creștini — frați și surori, dorim să vă amintim chemarea mereu vie și actuală a Sf. Ap. Pavel: "Priveșteți, stați tari în credință..." (I Cor. 16,13).

Cu dragoste întru Hristos, + DORIMEDON

ELEVII DIN CHIȘCĂRENI STUDIAZĂ RELIGIA

(Susținem inițiativa privitoare la modificarea Legii învățământului)

"Atrofierea simțului sacru sau al rugăciunii se dovedește tot atât de nocivă pentru om ca și atrofierea inteligenței", afirmă laureatul Premiului Nobel **Alecsandru Carrel**. Aceste două daruri divine - simțul sacral și inteligența - se împletesc armonios, formând adevăratul om. Un al treilea dar neasemuit, cu care ne-a înzestrat Dumnezeu, este libertatea, "câci omul e așezat liber la o distanță egală între perfecțiune și imperfecțiune" (*Marin Stefănescu*).

Mântuitorul, prin jertfa Sa, a șters urmările păcatului, dar ne-a lăsat libertatea de a alege binecuvântarea sau blestemul, după "pofța omului" (*Is. Sirah XV, 14-17*). Astfel, binele sau răul există, fiindcă există libertatea de voință: omul singur le alege. În această ordine de idei, destinul nostru este de a face din lume cosmos sau haos.

Fericitul Augustin ne învață: "Iubește și fă ce vrei". Iubirea este ipostaza luminii, lumina fiind principiul universal de existență.

Dar într-o lume lipsită de orizonturile transcendentului, marcată de crizele omului modern, cufundată total în real, idealul de libertate este mutilat. "Suntem o omenire de uriași nucleari și de pitici morali... Am descoperit taina atomului, dar am respins Evanghelia lui Iisus" (*Stefan Slevoacă*).

S-ar părea că nu mai este posibil nimic de făcut. În jurul nostru observăm fețe încrămenite, dure, nereceptive nici la manifestările frumosului, nici la semnalele de alarmă, nici la strigătele de ajutor. Dar lumea de azi, starea ei de sărăcie și de suferință, decăderea morală, lipsa iubirii, pierderea identității proprii, nerespectarea identității celuilalt — toate acestea sunt o dovadă, că tot ce e pământesc trebuie să-și piardă periodic gustul, pentru ca să ne aducem aminte de Dumnezeu.

Mai ales acum, când de pe scara axiologică a calităților umane dispar cele mai valoroase, după cum

ar fi: bunătatea, blândețea, mila, în fața noastră, a profesorilor, învățătorilor, educatorilor se deschid posibilități mari, nebănuite.

Să recunoaștem că deformările în educația generației tinere sunt provocate de pierderea culturii noastre spirituale autentice. **Marlon V. Folea** definește cultura drept un "efort de trezire, dezvoltare și perfecționare a însușirilor bune din om prin religie, morală, știință, filosofie, artă și sport".

Mai cunoaștem și determinativele de "noblețe sufletească", "semn distinctiv al popoarelor civilizate", "hrana sufletului", "materializarea sufletului". **Lucian Blaga** îi zice frumos: "existență întru mister și revelație", sau "o existență în albie adâncită și sub bolți cu rezonanțe transcendente".

La începuturi cultura a fost una cu religia. De la popoarele primitive și până la cele contemporane, religia a inspirat și îndrumat toate manifestările culturii umane. De aici,

constatarea generală: cum este religia unui om sau popor, așa e cultura lui.

În această ordine de idei, plăm pentru reintroducerea grăbii că a studierii obligatorii a religiei, toate instituțiile de învățământ din Moldova și susținem întru totul inițiativa legislativă a grupului de deputați ai Frontului Popular Creștin Democrat cu privire la modificarea Legii învățământului. Aceasta, desigur, nu va fi o simplă "reluare tradiției". Este o Liturghie în istorie este un eveniment, este un fel de Rusalii în viața unui popor" (*IPS Daniel Ciobotaru*).

Nu mai în reînțoarcerea la valorile autentice creștine se conțin sâmburele salvator al educației aceasta din urmă fiind forma cea mai rafinată de producție. Căci educația înseamnă a avea grijă de sufletul copilului, a-i modela inteligența.

(Continuare în pag.3)

ELEVII DIN CHIȘCĂRENI STUDIAZĂ RELIGIA

(Susținem inițiativa privitoare la modificarea Legii învățământului)

(Începutul în pag. 4)

Educația este asemenea unei arte, "artă mai mare decât aceasta nu există, pentru că, dacă toate artele aduc un folos pentru lumea de aici, arta educației se săvârșește în vederea accederii la lumea viitoare" (Ioan Hrisostom).

Deja al doilea an, la decizia consiliului profesoral din 27 august 1997, la școala din satul Chișcăreni, Sângerei, se predă un curs facultativ de religie. În fiecare luni, în clasele care și-au ales acest curs (la dorința elevilor, părinților, diriginților), înfloresc emoția așteptării. Fețele copiilor se luminează de bucurie când în școală intră Sfinția sa, preotul **Gheorghe Lungu**, parohul bisericii "Sfântul Nicolae" din localitate, și doamna preoteasă, **Nadejda Lungu**, absolventă a Școlii de cântăreți de pe lângă Mănăstirea din Chiștelnița. Ambii senini, cu cuvântul blajin pe buze, dăruiesc elevilor din plinătatea și bunătatea lor, din lumina pură a Sfintei Scripturi. Această activitate pedagogică este, de fapt, o continuare a celei desfășurate la școala duminicală. Aici, pe parcursul a trei ani, ascultătorii au fost inițiați în tainele revelației divine, au bătut sfios la ușa din care răsună îndemnul mângâietor al Învățătorului Suprem: "Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine, că a noastră ca aceștia este Împărăția Cerurilor" (Matei, cap. 19, v. 14).

La lecțiile de religie elevilor li se explică cu blândețe că Harul lucrează singur pentru oricine, Dum-

năm inteligentă, delicatetea și corectitudinea de care dau dovadă Domniile lor.

Lecțiile de religie sunt completate cu activități formative în școală și în afara ei: oficii comemorative, demonstrarea filmelor cu conținut religios, audierea casetelor cu cântări psaltice, evaluări ale membrilor cercului "Catedrala de cuvinte", pelerinaje la mănăstirile de pe teritoriul republicii. Un farmec deosebit l-a avut pelerinajul la mănăstirile de la Saharna, Dobrușa, Coșelăuca, săvârșit în primele zile ale vacanței de vară 1998, la inițiativa cucernicului părinte Gheorghe și cu susținerea președintelui asociației din localitate, domnului **Nicolae Moraru**. După un oboseitor an de studii, adumbrit de nesfârșitele întârzieri la plata salariilor părinților, elevii au avut un prilej unic de a savura din plin senzația miracolului creat de răsăritul multicolor al soarelui, au descoperit bucuria contopirii cu natura paradisiacă din preajma mănăstirilor, au rămas coplesiiți de emoția reîntoarcerii la obârșii. Ei, față în față cu absolutul, cu primordialul, cu puritatea divină, cu natura primă, netulburată de sălbaticile intervenții ale civilizației moderne!

Încântarea copilărească în fața minunilor simple ale firii, liniștea de care au fost cuprinși în fața misterului ce se adâncea culmina cu izbucnirile de admirație la descoperirea în mijlocul acestor colțisoare de rai a edificiilor mănăstirilor. Perspectiva era verticală, de coborâre până în profunzimile sufletului și de ridicare până la perceperea transcendentului. Uimirea și încântarea de pe fețele copiilor se împleteau cu venerația și evlavia, la vederea sfintelor icoane, cu pietatea, la auzul legendelor despre crearea mănăstirilor, depănate cu mult har de ieromonahul-poet **Varlaam** de la mănăstirea Saharna, a stareșului **Damian** de la Dobrușa a maicii **Evavia** de la Coșelăuca.

Adevărata istorie a Moldovei, le povestea inspirat fratele **Clemente** de la Dobrușa, trebuie studiată la mănăstirile ei". Semnificative sunt și galeriile subpământene de la Saharna în care, se spune, își ascundea Ștefan cel Mare oștenii, pentru ca mai apoi să-l ia prin surprindere pe dușman. Pentru elevii a fost o descoperire deosebită biserica veche, săpată în stâncă, în care se rugau strămoșii noștri, cu cele câteva chilii la etajul doi, în care se retrăgeau călugării, în post și rugăciune, pentru a dobândi mila lui Dumnezeu în timpul numeroaselor lupte cu cotropitorii de tot soiul.

Elevii au avut un prilej unic să constate ce bine se potrivește cu această situație poezia învățată de ei din manualul de religie:

"Creștinii noștri din vechime
Pe sub pământ făceau altare
Și pe furis, în miezul nopții,
Mergeau cu toți la închinare.

Azi stau locașurile sfinte
Pe înălțimi strălucitoare,
Dar câți creștini le calcă pragul
În zilele de sărbătoare?

Vezi, masa Domnului e-ntinsă,
Dar cei poftiți nu vin la ea.
Ei n-aud glasul Lui ce strigă:
— Veniți, creștini, la masa mea!"

(Constantin TUDUSCIUC)

(Amintim în acest context că o frumoasă lecție de istorie și literatură română au însușit-o elevii într-un alt pelerinaj, la mănăstirea Hâncu. Legenda unui îndepărtat secol a căpătat contur de realitate prin contribuția maicii **Sosipatra**.)

De-a dreptul coplesitoare a fost pentru elevi aflarea relațiilor armonioase ce domnesc între frații și maicile mănăstirilor. Trăind într-o lume, unde nu se pune mare preț pe adevăratele valori morale, ei rămăneau mișcați, simțind atenția și grija firească cu care erau tratați. Bunătatea iradia totul în jur, emana în atmosferă unde perceptibile. O tihnă a cugetului și a trupului, echivalând cu regăsirea de sine, a pus stăpânire pe copii.

Purificați sufletește de efectul tămăduitor și tămăietor al vorbei blajine, micii pelerini s-au prăbușit în iarba mătăsoasă din preajma mănăstirii de la Dobrușa, care le ajungea până la bărbu, invadați de o dragoste, care le inunda întreaga ființă, toate simțurile, ei exprimându-și dorința de a nu mai pleca de acolo. Dar apusul unei zile lungi cât o vară i-a trezit din visare, grăbindu-i să revină la casele lor pentru a împărtăși părinților, apropiaților impresiile și concluziile.

La modelarea viziunii elevilor de a se uita la lume prin prisma celor 10 porunci, au contribuit foarte mult și evaluările cercului "Catedrala de cuvinte" în Vinerea Seacă, la Sfântul Nicolae (22 mai), care e și Hramul bisericii și al satului, la Sfântul Gheorghe — ziua Ingerului păzitor al părintelui Gheorghe. La aceste oficii s-au recitat poezii aparținând ierarhimonahului Iacob Ioan, zis Hozevitul, ieromonahului Varlaam de la mănăstirea Saharna, altor autori consacrați. Elevii au recitat și din poeziile lor, deoarece, inspirați de cuvântul sfânt, au dorit să-și împărtășească și ei sentimentele, concepțiile și modul de a percepe și gândi.

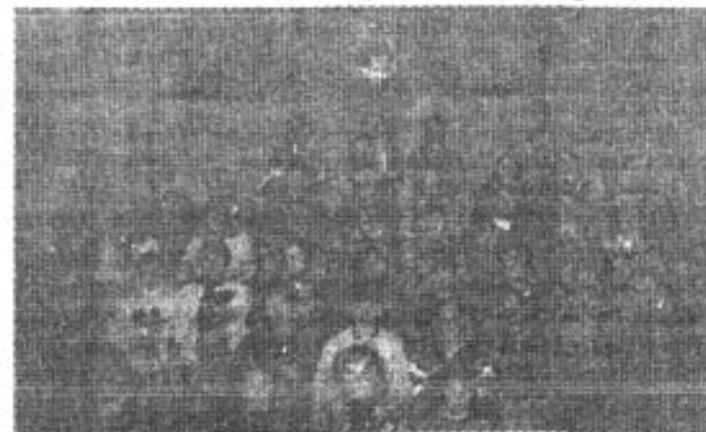
În consecință, ne exprimăm umila speranță că cele relatate mai sus constituie argumente convingătoare în favoarea revenirii la educația religioasă a elevilor, aceasta revigorând întregul sistem educațional din Moldova, căci nu este o mai frumoasă moștenire pentru copii decât a educa iubirea de Dumnezeu.

Firește, cititorii își pot pune întrebarea: oare chiar noi am rezolvat toate întrebările ce țin de educație? Oare nu mai avem încălcări de disciplină, infracțiuni?

Ba da, avem. Doar drumul spre descătușarea gândirii elevilor e foarte anevoios, realizarea desăvâr-

șirii creștine este o problemă foarte vastă. După atâția ani de indoctrinare a unei singure concepții — cea marxist-leninistă, "se cere muncă de scafandru" (Ștefan Slevoacă) pentru o cunoaștere profundă a principalelor adevăruri pentru mântuire. Dar nu se poate paraliza voința către perfecțiune, către împărăția lui Dumnezeu, pe motiv că natura omului este păcătuitoare și că perfecțiunea nu poate fi atinsă pe pământ.

"Primul serviciu pe care religia îl poate face școlii este ca școala să poată restaura în elevi integritatea rațiunii... Atât timp cât se va cultiva o informație haotică în locul unei cunoașteri integrale, și a unei unități spirituale, baza și așezămintele naturale pe care convingerile reli-

Evaluarea elevilor cercului «Catedrala de cuvinte» în Vinerea Mare.

gioase le pot cultiva la tineri rămân ingrate și sterile", scrie filosoful **Iaques Maritain**.

Școala are datoria de a le modela copiilor concepția că Iisus Hristos este norma fundamentală, paradigma existențială de la care se va inspira adevăratul creștin în acțiunile sale, este modelul care transcende omul. Iisus a iubit lumea până la jertfa Corpului Său pentru dezrobirea neamului omenesc. Măcar astăzi să facem o alegere corectă și să nu-l cerem pe Varava, lepădându-ne și dezmoștenindu-ne de dumnezeire.

Jertfa Mielului, singura care poate să ne răscumpere, a venit! Răsună imnul de bucurie al Învierii. Exploziile de energie cerești ne invadează sufletele, ne deschid ochii pentru a observa lumina particulară a fiecăruia dintre noi, frumusețea

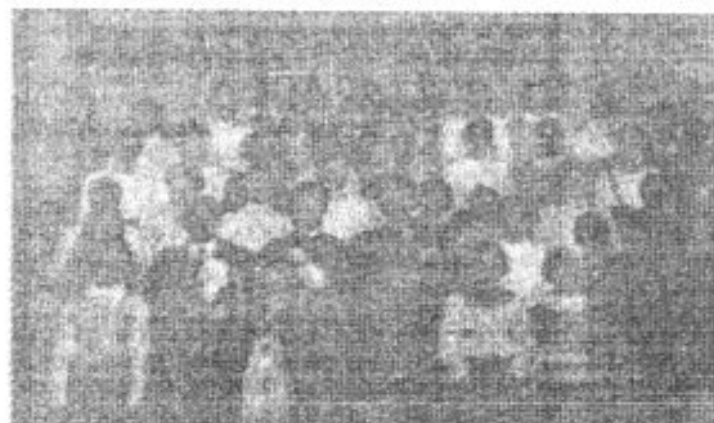

Acatistul la Sfânta Icoană făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Hârbovăț. Oficiază părințele Gheorghe Lungu.

unică a Universului cosmic și social. Prin fapte bune să urcăm o nouă treaptă spre desăvârșirea sufletească!

Hristos a Inviat!
Adevărat a Inviat!

Valentina SECUREANU,
profesoară,
s. Chișcăreni, r-l Sângerei.

Omagierea sărbătorii Sfântului Nicolae. În centru — părintele Gheorghe Lungu, la dreapta (pozei) — dl. director al școlii, Nicolae Spănu, la stânga — dl. profesor de informatică Nicolae Munteanu.

nezeu nu îngrădește nimănui libertatea de gândire și de voință. Omul poate cerceta și săvârși fapte alese pentru cunoașterea și iubirea cu care a fost înzestrat. Acești doi minunați propovăduitori ai cuvântului evanghelic se străduie, oră de oră, să-i facă pe elevi să înțeleagă că scopul Providenței este ca omul să se desăvârșească în bunătate (Ps. 145,9) și în iubire (I Ioan IV,8), ca oamenii să se înțeleagă între ei, oriunde s-ar afla. Toate eforturile lor converg spre a-i face pe elevi să reflecteze și să mediteze asupra percepției Universului, spre pregătirea lor pentru eternitate. Copiilor li se transmit nu doar cunoștințe, ci și convingerile, spiritualitatea persoanelor pomenite. Elocvent în acest sens este interesul mare al copiilor pentru ora de religie, așteptarea lor fremătândă de trăiri intense, chiar dacă în unele clase este a VII-a lecție după orar.

Folosindu-ne de ocazie, aducem mari mulțumiri din partea corpului profesoral, al părinților, al elevilor preotului-paroh Gheorghe Lungu și doamnei preoteasă Nadejda Lungu pentru contribuția lor deosebită în educarea copiilor noștri și mențio-

VIATA INTERNĂ

SEMINAR AL FEMEILOR ORTODOXE LA SOROCA

Pe data de 11 martie, în incinta Colegiului Pedagogic din or. Soroca a avut loc un Seminar al femeilor ortodoxe. Este al treilea de acest fel, petrecut din inițiativa Asociației Femeilor Ortodoxe din Moldova. Primul seminar s-a desfășurat la Chișinău, (despre care "Curierul Ortodox" a relatat anterior), iar cel de-al doilea s-a petrecut la Ungheni.

Fondată cu binecuvântarea Bisericii, Asociația în scurt timp a ajuns să numere 22 de filiale în raloanele Republicii Moldova.

La seminarul de la Soroca au participat: Prot. **M. Panas** — rector al Academiei Teologice; prot. **I. Grigoras**; prot. **N. Panas** — protopop de Soroca — în rol de gazdă ospitalieră; preot **Valeriu Badan** - lector la Academia Teologică; dna **Ana Bologan** — președinte al Asociației Femeilor Ortodoxe din Moldova; dna preoteasă **Raisa Cristea** — șefa cancelariei Academiei, și subsemnatul.

În auditoriu s-au aflat preoți din protopopia-tul Soroca, cadre didactice și studenți ale Colegiului Pedagogic.

Întâlnirea a evoluat într-o discuție vie, cu întrebări și răspunsuri, scoțând la iveală multe și diverse probleme ce frământă generația tânără. A fost elucidată și starea alarmantă a prozelitismului iehovist, în special, cât și doleanțele femeilor ortodoxe de a dispune de literatură creștină în combaterea diferitelor învățături străine.

Seminarele petrecute, inclusiv și cel din Soroca, ne conving tot mai mult de necesitatea stringentă și tot mai acută a intensificării misiunismului ortodox, pe care lumea îl așteaptă din partea Bisericii. Cu atât mai mult, că la vreo două săptămâni după plecarea noastră, ni s-a comunicat că iehoviștii alarmați au și tăbărât

cu literatura lor asupra Colegiului Pedagogic. Aceasta ne amintește încă o dată că e timpul să mergem la întâlniri cât mai dese cu tineretul, care este răpit de dușmanii lui Hristos zi de zi.

Aducem încă o dată mulțumiri organizatorilor seminarului, cât și gazdelor noastre în frunte cu părintele protopop Nicolae Panas, și le dorim izbândă de la Domnul în "lupta cea bună" cu "lupii cei în piele de oaie".

Hristos a înviat!

Preot Vasile CIOBANU

Diul Petru Lucinschi - Președintele Republicii Moldova
Diul Dumitru Dlacov - Președintele Parlamentului Republicii Moldova
Diul Ion Sturza - Prim-ministru al Guvernului Republicii Moldova
IPS Vladimir - Mitropolit al Chișinăului și al întregii Moldove

DEMERS

Femeile prezente la seminarele petrecute în Chișinău, Ungheni, Soroca vă roagă să luați o atitudine pozitivă față de doleanța noastră de a iniția predarea religiei ortodoxe în școală pe etape, conform unui plan de educație moral-creștină, care accentuează asupra elementelor de etică și istorie culturală, ce ar contribui la ameliorarea formării spirituale și la educarea noilor generații.

Motivația:

Religia e o taină și se adresează mai ales rezonanțelor misterioase din om, care n-au nevoie de industria silogismelor pentru a începe să vibreze.

Taina care e în suflet, în viață se va porni sigur și va înflori, dacă e pusă în bune condiții. Iar cea dintâi condiție religioasă e ca să începem cu adevărul.

Să învățăm odată, în chip definitiv adevărul vechi și de bun simț, că dacă nu se introduce omul în religie încă de când e copil, el va risca să nu cunoască niciodată farmecul și binefacerea religiei.

Dacă nu plouă primăvara, degeaba plouă mai târziu. Plugarii știu că grânele trebuie să fie crescute înainte de a veni căldurile verii, ca să nu le vatâme.

La fel e și în formarea religioasă. Planta de preț a religiei să fie adânc înrădăcinată în solul sufletului, pentru-ca secetele vieții să nu-i poată face nici un rău.

Educația religioasă a copiilor e o necesitate fundamentală. În religie copilul se trăiește pe sine în chip natural. Nu religia, ci lipsa de religie este viață artificială pentru copil. Asupra noastră apasă o răspundere grea în fața lor și a lui Dumnezeu, a Mântuitorului, care a spus: "Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine, ca a unora ca aceștia este împărăția Cerurilor" (Matei XIX, 14).

Există și în zilele noastre un uriaș semn de întrebare. Se poate

realiza mult, sau se poate obține totul, prin educație? Educația nu este atotputernică, dar în ea și prin ea se pot obține adevărate comori.

Educația se face în societate - având în vedere creșterea omului în societate - pentru dezvoltarea lui. Educația religioasă urmărește realizarea comuniunii omului cu Dumnezeu și creșterea continuă a omului în această comuniune. Educația religioasă implică cu atât mai mult mediul social. Învățământul religios ortodox trebuie să fie sprijinit în luarea măsurilor de combatere și de stopare a prozelitismului sectar.

Copiii, încă de pe băncile școlii, trebuie să știe adevărurile de credință așa cum ne-au fost ele descoperite, pentru a nu se lăsa pradă noilor grupări anarhiste sectare.

Predarea religiei ortodoxe în școlile de stat constituie un progres în vederea formării spirituale și educării noilor generații. Numai religia face pe om omenos. Pentru a fi buni, pentru a se respecta unii pe alții și a-și veni unul altuia în ajutor, oamenii au nevoie de religie.

Am putea spune că am ajuns la ceea ce se poate numi necesitatea imperioasă a acestei educații de autentică spiritualitate pentru copil, pentru omul în devenire.

Se spune că în pruncul din fașă zace viitorul, iar copilul care se joacă înaintea noastră este istoria. De aceea, arta de a fi om, de a deveni om, de a rămâne om, de a-l face pe altul om și arta de a-l păstra pe altul om, se realizează prin educația religioasă și prin morala creștină.

Decizia seminarului a fost confirmată de președinta Asociației Femeilor Creștine Dna A. BOLOGAN

MASĂ ROTUNDĂ

Luni, 29 martie, în incinta Casei Presei a avut loc o masă rotundă, organizată de către redacția ziarului "Făclia".

Motivația: "Predarea religiei ortodoxe în școală."

Au participat:

DI COROVAI — reprezentantul Ministerului Științei Învățământului și Sportului;

DI A. MOCRAC — șeful DGÎ din Chișinău;
Dr.-Prot. M. PANAS — rectorul Academiei de Teologie Ortodoxă din Moldova, paroh la biserica "Sf. Vineri" din mun. Chișinău;
Prot. V. PETRACHE — parohul bisericii "Sf. Nicolai" din Chișinău;
Dna E. GRĂU — directoarea Liceului român-englez "Mircea Eliade";
DI AMBROCI — directorul școlii nr. 56 din Chișinău;
Dna A. BOLOGAN — președintele ARF Creștine Ortodoxe din Moldova.

La ședință s-au discutat următoarele întrebări:

1. Dacă mai înainte problema predării religiei în școală era de natură hamletiană - a fi sau a nu fi?, - astăzi avem deja o anumită experiență pozitivă în acest sens - în multe școli religia și-a câpătat statutul de disciplină de studiu. Și totuși aceasta nu se întâmplă în toate școlile. De ce? Care sunt principalele obstacole?

2. Problema care s-a pus de la bun început: cine să predea religia în școală - un pedagog sau un preot, nu și-a găsit deocamdată soluția. Astăzi aceste lecții se predau și de profesori, și de preoți. E o chestiune de principiu? Sau important e să aducem în școală Cartea Cărților?

3. Cum trebuie să fie remunerați profesorii sau preoții care predau (sau vor preda) lecțiile de religie?

4. Cine trebuie să întocmească programa de studiu a acestei discipline? Care ar trebui să fie relația dintre religie și știință (chimie, biologie etc.)?

5. Școlile duminicale care și-au găsit azi o largă răspândire, îndeosebi în localitățile rurale, pot substitui lecțiile de religie sau altul le este scopul?

6. Cum se întâmplă că sectele intră mai ușor în școală decât religia ortodoxă? Cine trebuie să apere școala de această invazie?

7. Acolo unde religia nu este predată, o soluție ar fi, poate, orele educative în cadrul cărora copiii ar fi familiarizați cu principiile religiei ortodoxe, i-ar face mai buni, mai toleranți...

8. În Republica Moldova peste 90 la sută sunt creștini ortodocși. Mulți sunt de părerea că ar fi bine să se studieze istoria tuturor religiilor, pentru că astfel s-ar face dreptate fiecăruia. Totuși care religie va fi obligatorie pentru elevi și studenți? Nu ar fi o încălcare a drepturilor omului studiarea obligatorie a religiei ortodoxe?

În urma discuțiilor, bazate pe exemple aduse din viața cotidiană, din activitatea pe tărâmul pedagogic, a școlilor duminicale existente s-a ajuns la concluzia că pentru a introduce predarea religiei ca obiect de studiu în școală este necesar:

— de a pregăti (a elabora) cadrul legislativ, conform căruia ar fi aprobată predarea religiei strămoșești în școală;

— a introduce religia în școală începând cu instituțiile preșcolare de învățământ;

— predarea religiei să fie coordonată de Ministerul Învățământului și Biserica Ortodoxă din Moldova;

— s-a vorbit de asemenea despre necesitatea pregătirii cadrelor didactice, despre elaborarea unui program de predare a religiei în școală care ar prevedea etapele de predare în conformitate cu vârsta și psihologia copilului;

— a forma un grup de lucru care ar contribui la elaborarea criteriilor de bază pentru cadrul legislativ.

A. BOLOGAN

GATHEAZĂ

Sf. Ierarh Petru Movilă

MĂRTURISIREA ORTODOXĂ A CREDINȚEI BISERICII SOBORNICEȘTI ȘI APOSTOLEȘTI RĂSĂRITENE (PARTEA A DOUA)

DESPRE NĂDEJDE

INTREBAREA I

Ce este nădejdea?

RĂSPUNS

Nădejdea este o încredere adevărată în Dumnezeu, dată în inima omului prin însuflare și iluminare de la Dumnezeu, ca să nu deznădăjduiască vreodată de harul lui Dumnezeu, atât pentru iertarea păcatelor, cât și pentru oricare cerere, când se cere un lucru bun, fie dintre lucrurile vremelnice, fie din cele veșnice. Despre ea grăiește astfel Apostolul: «Nu lepădați dar încrederea voastră, care are mare răsplătire» (Evr. 10, 35). Și, în alt loc: «Căci prin nădejde ne-am mântuit; dar nădejdea care se vede nu mai e nădejde. Cum ar nădăjdui cineva ceea ce vede? Iar dacă nădăjduim ceea ce nu vedem, așteptăm prin răbdare» (Rom. 8, 24-25).

INTREBAREA II

Cu ce se face nădejdea sigură și fără greș pentru om?

RĂSPUNS

Toată nădejdea noastră este Domnul nostru Iisus Hristos, după cum spune Apostolul: «După porunca lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, și a lui Iisus Hristos, nădejdea noastră» (1 Tim. 1, 1). Fiindcă prin Însul le primim pe toate, după cum ne învață Însuși Hristos, când spune: «Și orice veți cere întru numele Meu, aceea voi face, ca să fie slăvit Tatăl întru Fiul» (In. 14, 13). În aceasta înțelegem și dumnezeiescul har, fiindcă prin Hristos ni s-a dat, după Sfânta Scriptură, care grăiește: «Pentru că Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul, prin Iisus Hristos» (In. 1, 17), și pe acest har se întemeiază toată nădejdea noastră. Încă și în păzirea poruncilor lui Dumnezeu mare incre-

dinare avem, fiindcă Hristos a zis: «Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui» (In. 14, 21). Încă și prin cuminecarea cu înfricoșatele și preacuratele Taine, adică trupul și sângele lui Hristos, prin care Domnul nostru rămâne în noi, nădejdea noastră se face puternică. Pentru că El spune: «Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el» (In. 6, 56). Și, în sfârșit, prin rugăciunea neîncetată, cum ne învață Apostolul, când grăiește: «Este vreunul dintre voi în suferință? Să se roage» (Iac. 5, 13), și alt Apostol spune: «Dar voi, iubiților, zidiți-vă pe voi înșivă, întru a voastră preasfântă credință, rugându-vă în Duhul Sfânt. Păziți-vă întru dragostea lui Dumnezeu și așteptați mila Domnului nostru Iisus Hristos, spre viață veșnică» (Iuda 1, 20-21).

INTREBAREA III

Ce trebuie să avem, în vedere ca să înțelegem această a doua parte a Mărturisirii Ortodoxe?

RĂSPUNS

În această a doua parte a Mărturisirii Ortodoxe ni se pare potrivit să avem în vedere Rugăciunea domnească și cele nouă Fericiiri. Deoarece orice vrem să cerem de la Dumnezeu, mai întâi trebuie să-L rugăm cu credință și apoi cu nădejde, cum că negreșit ni le va da, după cum spune Apostolul: «Credincios este Cel care vă cheamă. El va și îndeplini» (1 Tes. 5, 24). Deopotrivă și fericiirile, prin nădejde le dobândim, dacă vom urma căile cele bune, cu nădejdea că ne vom bucura de făgăduințele Fericiirilor.

INTREBAREA IV

Ce este rugăciunea?

RĂSPUNS

Rugăciunea este o cerere către Dumnezeu, izvorâtă din credință fierbinte, cu nădejdea că vom căpăta ceea ce am cerut, potrivit cu voia Lui. Rugăciunea

este suire a minții și a voinței noastre la Dumnezeu, prin care Îl slăvim pe Dumnezeu, sau Îl rugăm, sau Îi mulțumim pentru binefacerile Sale față de noi.

INTREBAREA V

Ce trebuie să facă omul înainte de a-și începe rugăciunea?

RĂSPUNS

Trebuie să știm că rugăciunile sunt de trei feluri. Cea dintâi este cea prin care mulțumim lui Dumnezeu pentru binefacerile Sale, așa cum a făcut vechiul Izrael pentru slobozirea din Egipt. Și noi, deopotrivă, avem îndatorirea să mulțumim pururi pentru toate binefacerile lui Dumnezeu față de noi. Și tudeosebi fiindcă ne-a slobozit de vrăjmașul sufletului nostru, împreună cu Apostolul care spune: «Rugați-vă neîncetat. Dați mulțumire pentru toate, căci aceasta este voia lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus, pentru voi» (1 Tes. 5, 17-18). Și, într-altă parte: «Mulțumesc totdeauna Dumnezeului meu pentru voi, pentru harul lui Dumnezeu, dat vouă în Hristos Iisus» (1 Cor. 1, 4). Iar, într-alt loc: «Mulțumind cu bucurie Tatălui, Celui ce ne-a învrednicit pe noi să luăm parte la moștenirea sfinților, întru lumină. El ne-a scos de sub puterea întinericului și ne-a strămutat în împărăția Fiului iubirii Sale» (Col. 1, 12-13).

A doua rugăciune este aceea în care rugăm pe Dumnezeu să ierte păcatele și să reverse asupra noastră și harul Lui cel sfânt, asupra sufletului și asupra trupului. Această rugăciune o săvârșim și pentru noi, și pentru cei apropiați nouă, după cum spune Apostolul: «De aceea și noi, din ziua în care am auzit aceasta, nu încetăm să ne rugăm pentru voi și să cerem să vă umpleți de cunoașterea voii Lui, întru toată înțelepciunea și priceperea duhovnicească» (Col. 1, 9).

A treia rugăciune facem când binecuvântăm, aducând cântări Domnului și Dumnezeului nostru, pentru măreția Lui cea neapropiată și pentru slava cea veșnică, după cum grăiește sfințitul Psalmist: «În toate zilele Te voi binecuvânta și voi lăuda numele Tău, în veac și în veacul

veacului. Mare este Domnul și lăudat foarte și măreția Lui nu are sfârșit. Neam și neam vor lăuda lucrurile Tale și puterea Ta o vor vesti» (Ps. 144, 2-4). Care rugăciune se cuprinde mai ales în marea doxologie pe care o citim sau o cântăm, în fiecare zi, în biserică.

INTREBAREA VI

Ce mai este încă de trebuință la rugăciune?

RĂSPUNS

Trebuincioasă este pentru noi cuvenita pregătire, când vrem să ne facem rugăciunea, cu înțelepciune adică, și cu evlavie, după învățătura Apostolului, când grăiește: «Ca, lepădând fărădelegea și poftele lumești, să trăim cu înțelepciune și cu dreptate și cu cernicie în veacul de acum» (Tit. 2, 12), și cu zdrobirea inimii, după cum, în altă parte, Apostolul ne învață, zicând: «Cuvântul lui Hristos să locuiască întru voi cu bogăție. Învățați-vă și povățuiți-vă între voi, cu toată înțelepciunea. Cântați în inimile voastre lui Dumnezeu, mulțumindu-I în psalmi, în laude și în cântări duhovnicești» (Col. 3, 36). Trebuie, încă, să ne rugăm fără vreo mânie sau pizmă, după cum s-a spus: «Iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre» (Mt. 6, 15). Și dacă cineva este mâniaș pe noi, mai întâi să-l rugăm și să facem pace cu dânsul, potrivit Scripturii care spune: «Deci, dacă îți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, și mergi întâi și împacă-te cu fratele tău și apoi, venind, adu darul tău» (Mt. 5, 23-24). Rugându-ne, trebuie însă să alungăm departe de noi toate celelalte griji pentru ca rugăciunea noastră să fie curată și bine primită la Dumnezeu și să nu se spună și despre noi, ca despre fățarnici: «Acest popor Mă cinstește cu buzele, dar inima lui este departe de Mine» (Mc. 7, 6) și nici să nu se gândească despre noi (cuvântul) psalmului care spune: «Iar rugăciunea lui să se prefacă în păcat» (Ps. 108, 6).

(Va urma)

APOLOGETICA

IISUS A ÎNVIAT

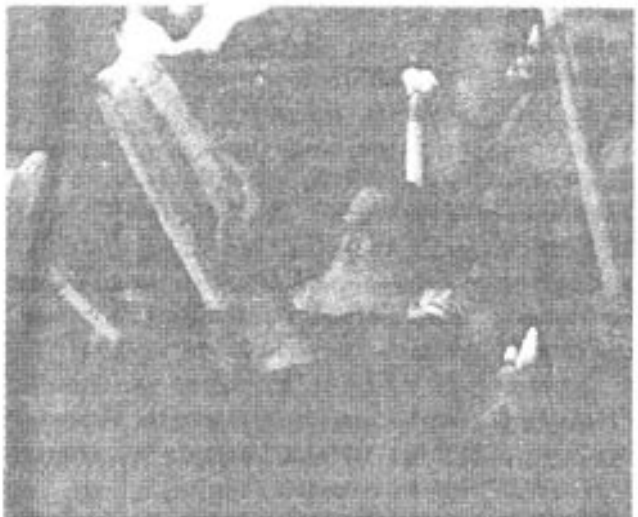
Învierea Domnului nostru Iisus Hristos este do- vada cea mai puternică a dumnezeirii lui, dar și fundamentul credinței noastre creștine (piatra cea din capul unghiului). Apostolul Pavel spune: «Și dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința voastră» (1 Cor. 15,14). Iar Sf. Augustin scrie în același sens: «Nu este mare ispravă să crezi că Hristos a murit, pentru că aceasta o confirmă atât păgânii, cât și iudeii, chiar și ticăloșii. Credința creștinilor este, însă, Învierea lui Hristos «cel mai esențial lucru». La rândul său, vestitul Richard Strauss reflecta la bătrânețe: «Dacă nu cred în Învierea lui Hristos, nu sunt creștin».

Apare acum întrebarea: A înviat Hristos? Da sau nu? O altă alternativă nu există.

Dacă a înviat, este Dumnezeu Adevărat și toată înviștătura Lui este adevărată.

Dacă Hristos n-a înviat, Apostolii ne-au spus minciuni ori pentru că s-au înșelat, ori au fost înșelați.

Anume din această cauză asupra Învierii Mântuitorului sunt concentrate toate atacurile necredin-

Jerusalim. În noaptea Învierii.

cișilor și dușmanilor creștinismului. Dacă până la Reformă Învierea Domnului a fost contestată mai mult sporadic de către uniieretici, în secolele XVI și XVII, teologi protestanți din direcția raționalist-critică au contestat din ce în ce mai mult Învierea Domnului și cu atât mai mult o contestă urmașii lor de astăzi, socotind-o un mit care s-a creat din cauza nălucirilor ucenicilor Săi, sau a es-crocheriei acestora, care au furat trupul înviștătorului și au inventat istoria învierii, pentru a putea recruta numeroși adepți ai noii religii. Astfel au apărut o serie de ipoteze, care încearcă să explice Învierea Domnului într-un fel sau altul în mod rațional, tăgăduindu-se caracterul ei supranatural. Obiecțiile aduse de dușmanii creștinismului contra faptului real al Învierii Domnului în prezent se sprijină pe câteva ipoteze, dintre care trei sunt mai importante: ipoteza morții aparente; ipoteza înșelăciunii și ipoteza viziunii.

În continuare ne vom opri asupra primei dintre aceste ipoteze.

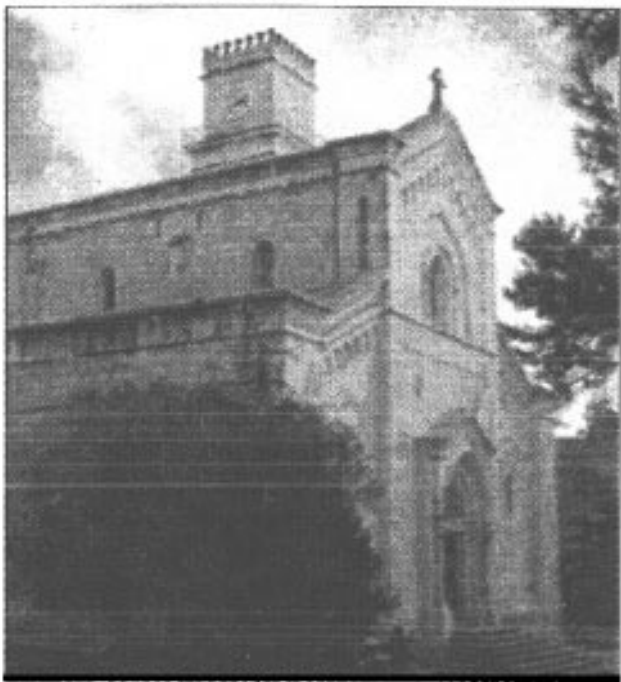
IPOTEZA MORȚII APARENTE

Această ipoteză a fost formulată de pastorul german Carol Erick Venturini în romanul său «Naturliche Geschichte des grossen Propheten von Nazareth» («Adevărată istorie a profetului din Nazareth»), scrisă în trei volume între anii 1800-1802. Aceeași ipoteză a formulat-o și Teologul

protestant Gottlob Paul, la începutul sec XIX, fiind susținută de astfel de reprezentanți ai școlii din Tubingen ca: Ferdinand Christian Bauer, Bruno Bauer și mai ales David Friedrich Strauss în lucrările sale «Viața lui Iisus» și «Credința veche și nouă», Jean Reville în lucrarea sa «Jesus de Nazareth», ș.a. Aceștia au susținut că, în realitate, Iisus Hristos n-a murit cu adevărat, ci și-a pierdut doar cunoștința, căzând într-o stare cataleptică, sau de leșin, suferind moarte aparentă din cauza istovirii și a pierderii de sânge. Dar s-a trezit grație mirosului tare al aromelor de smirnă și aloe, cu care i-a fost uns trupul, și răcelii zidurilor mormântului. Revenindu-și din leșin, a prăvălit piatra de la mormânt, a ieșit afară și a plecat să caute pe ucenici, s-a arătat femeilor mironosițe și Apostolilor, vestindu-le învierea. Aceștia au crezut, iar Hristos, când și-a văzut treaba realizată, a dispărut, ascunzându-se în Qumran, într-o mănăstire de esenieni, lăsându-i pe aceștia obsedați de ideea că a înviat și s-a înălțat la cer, și astfel s-ar fi creat mitul învierii.

Această ipoteză nu poate fi acceptată, deoarece pune mai multe întrebări decât dă răspunsuri. Contra acestei ipoteze se ridică însăși realitatea faptelor.

Moartea reală a lui Iisus Hristos o dovedește grija căpeteniilor iudeilor și a romanilor, ca Acela care fusese răstignit între cei doi tâlhari să fi murit cu adevărat. Evanghelia arată clar că Pilat a permis luarea de pe cruce a Trupului lui Iisus Hristos numai după ce s-a convins că moartea a avut loc în mod real. Ostașii, controlând dacă cei răstigniți sunt morți, tâlharilor, care erau încă vii, le-au zdrobit fluierile picioarelor, iar lui Iisus nu i-au sfărâmat fluierul, din cauza că Mântuitorul

Biserica din Emaus.

Întâlnirea din Emaus.

jească să nu l se fure trupul din mormânt. Aceasta explică de ce, după ce Iisus a fost așezat în mormânt, fariseii s-au dus la Pilat și i-au cerut să pună strajă la mormânt, ca nu cumva ucenicii să vi-nă noaptea se fure Trupul, lansând zvonuri că Iisus a înviat, «atunci ca fi răstăcirea de pe urmă mai rea decât cea dintâi» (Mt 27, 64).

Chiar după înviere, nimănui nu-i trecea prin minte să pună la îndoială realitatea morții Domnului și să bănuiască că El s-ar fi putut trezi din pă-ruta sa moarte, dar acum trebuia cel puțin să înă-bușe adevărul învierii, de aceea au dat bani solda-ților care păzeau mormântul, ca să declare că, pe când dormeau ei, ucenicii au furat trupul celui răstignit. O declarație cel puțin naivă. Dacă dormeau, de unde știau că ucenicii au furat Trupul, iar dacă nu dormeau, de ce au permis ucenicilor să fure Trupul?

Ipoteza morții aparente e cu atât mai neverosi-milă, când ne gândim la efectul care l-ar fi avut asupra Apostolilor. Ar mai fi avut aceștia curajul să propovăduiască?

Iată ce spune despre aceasta un teolog renegat și fanatic tăgăduitor al creștinismului, care el însuși a renunțat la această ipoteză: «Este imposibil ca un om care a ieșit din mormânt pe jumătate mort, care se țira slab, care avea trebuință de îngrijire medicală, de bandaje, de întărire și de menajare, și care la sfârșit era totuși copleșit de suferință, era imposibil să poată face asupra ucenicilor impresia biruitorului asupra morții și mormântului și stăpă-nul vieții, impresie care stă la baza viitoarei lor propovăduiri. Cel mult le-ar fi putut da senzație de milă și de compătimire, însă e cu neputință să le preschimbă întristarea în entuziasm, să le ridice cinstirea până la adorație».

Nicolae FUȘTEI

DRAGI CITITORII!
ABONAREA LA
«CURIERUL
ORTODOX»
CONTINUĂ!

Desen de Cristina CIOBANU,
cl. VIII, liceul «I. Creangă»,
Chișinău.

MATERIALELE PUBLICE REFLECTĂ DOAR OPINIA AUTORILOR ȘI GRADUL LOR DE DOCUMENTARE

COLEGIUL DE REDACȚIE: Președinte – PS Episcop DORIMEDONT. MEMBRI: Preot A. Iamandi, Arhim. Paisie, egumen Ambrozie, prof. Z. Tola, prot. P. Borșevschi, prot. V. Cazacu, prot. V. Sărăcuță, prot. P. Paui, prot. Gr. Jeleahovski, Ierom. Ireneu, pr. M. Zgureanu, pr. V. Cegan, pr. I. Grigoriță, A. Marcluc, I. Proca, N. Zagnat, L. Trohin, C. Marandici.

CURIERUL ORTODOX

Publicație
în limba română.
Indice de abonare: 22034

ADRESA REDACȚIEI:
«Curierul ortodox»
Bd. Traian, 3/1
MD-2060 Chișinău,
Moldova (Rep.)
tel. 77-25-33, 77-24-44

REDACȚIE:

Nicolae FUȘTEI - redactor-șef;
Preot Vasile CIOBANU - secretar responsabil;
Preot Dumitru TOLICO - redactor tehnic;
Larisa ERȘOV - redactor literar.

Tipografia «Prag-3»
str. Spicului 94, Chișinău
Tirajul: 3000 ex.
Comanda Nr. 377

